

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta

VÝROČNÍ ZPRÁVA PROJEKTU SPECIFICKÉHO VÝZKUMU 2023 ZA ROK 2023

NÁZEV PROJEKTU: UI a inferenční racionalita: Může inferencialismus omezit postlidské?

DOBA TRVÁNÍ PROJEKTU: *1 rok*

ŘEŠITELSKÝ TÝM:

Řešitel: Mgr. Jaroslav Malík

Spoluřešitel: Mgr. Michal Hubálek

Školitel řešitele: prof. RNDr. Jaroslav Peregrin, CSc.

POPIS A SPLNĚNÍ CÍLŮ ŘEŠENÍ:

Cílem tohoto projektu je průzkum filosofických otázek týkajících se současného rychlého pokroku ve vývoji současné Umělé inteligence (UI) a posoudit tento vývoj z perspektivy postlidské a pragmatické filosofie. Specificky hodnotíme, jak pragmatická filosofie Roberta Brandoma může najít hranice toho jak se racionální aktéři mohou chovat ve spojitosti s teoriemi racionality, které lze najít v oboru UI. Tento výzkum je obzvláště podstatný z toho důvodu, že mnohé obavy týkající se existenčních rizik UI, jsou založené na pojetí racionality, které umožňuje existence radikálně odlišných racionálních aktérů. Brandom na druhou stranu formuluje limity, které by prostor možných racionálních bytostí mohli podstatně omezit. Přitom reagujeme na kritiku Brandomovy filosofie, kterou formuluje posthumanistický filosof David Rodenem.

Za účelem splnění tohoto projektu jsme si stanovily dva podstatné podcíle: a) Aktivní účast na konferencích a/nebo workshopech a b) publikaci Akademické studie v českém nebo anglickém jazyce v RIV kategorii: Jimp. nebo Jsc.

Začněme podcílem a). Zde se hlavní řešitel projektu, Mgr. Jaroslav Malík, zúčastnil tří konferencí, kde prezentoval výsledky a myšlenky rozvinuté v rámci tohoto projektu:

- Nejprve se na začátku roku 2023 v březnu (6. – 8.) zúčastnil mezinárodní konference Fourth International Conference on Philosophy of Mind (4ICPM). Zde prezentoval příspěvek *(Dis)solving the alignment problem of AI: 4E cognition, rationality and coexistence*, ve kterém spojil umělou inteligenci s pragmatickou filosofií mysli a představil kritiku současného pojetí racionality v oboru UI.
- Dále se v září (5. – 7. 2023) účastnil mezinárodní konference Posthuman agency: Non-human and human actors pořádané na UJEP, kde představil prezentaci nazvanou *AI and the future of posthumanity: A question of agency and rationality*.

Zde propojil posthumanistickou a pragmatickou filosofii, aby argumentoval ve prospěch nutnosti vyvinout posthumanistické pojetí racionality.

- Nakonec ve výstupu *Corrigibility and the limits of instrumental reason: Understanding rational agency of AI* výsledky projektu přímo spojil s konkrétními postoji v etice umělé inteligence. Ten byl součástí programu konference 2nd International Conference on Ethics of Artificial Intelligence (2ICEA), která se odehrála v listopadu (28. – 30. 2023).

Dále řešitelský tým aktivně pracuje na splnění podcíle b) a postupuje podle časového plánu projektu. Tým vypracoval předběžnou verzi textu, kterou dále aktivně upravuje a vylepšuje, aby byla připravena pro publikaci. Až finální verze studie bude hotová, tak projde potřebnou korekturou a překladem a bude podána k publikaci do akademického časopisu. Studie bude publikována během roku 2024.

PODROBNÝ POPIS A ZDŮVODNĚNÍ ZMĚN V ŘEŠENÍ PROJEKTU:

V rámci řešení projektu byli vykonány dvě podstatné změny v rozpočtu. Zaprvé při nákupu potřebné literatury se zjistilo, že daný rozpočet nestačil pro nákup veškeré literatury (jeden specifický výtisk byl dražší, než se předpokládalo). Tudíž se nakoupila veškerá literatura, která byla možná, ale vznikl schodek zhruba 2000 Kč, které byly převedeny do služeb.

Zadruhé, další přebytečné finance vznikly v rámci položky cestovních výdajů. Zde konečná částka skončila menší, než byly předvídané výdaje. Tudíž vznikl schodek v hodnotě zhruba 1300 Kč, který byl převeden do rozpočtu jiného projektu.

STAV A DRUH VÝSTUPU

(uvádí se požadované bibliografické údaje, druh výsledku dle metodiky 17+, aktuální stav výsledku z hlediska publikace a ID číslo záznamu v OBD; u dosud nepublikovaných výstupů přijatých k otištění redakcí je nutno doložit potvrzení z redakce)

Autor či autorský kolektiv	Název výstupu	Název časopisu/řady	Druh výsledku dle Metodiky 17+ ¹ (Jimp / Jsc / Jost / B / C aj.)	Stav (rozpracovaný / dokončený / v recenzním řízení/ přijatý k otištění / otištěn)	ID záznamu v OBD (pouze u otištěných či přijatých k otištění)
Mgr. Jaroslav Malík, Mgr. Michal Hubálek	Bounding reason: Artificial Intelligence and Natural Inferentialism			Rozpracovaný	

POČET DISERTAČNÍCH A DIPLOMOVÝCH PRACÍ VZNIKLÝCH S PODPOROU SPECIFICKÉHO VÝTKUMU: Nepřispělo.

¹ Definice druhů výsledků zde:

<https://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=799796&ad=1&attid=915665>

CELKEM PŘIDĚLENÉ PROSTŘEDKY:

FINANČNÍ PROSTŘEDKY	PŘIDĚLENÉ	ČERPANÉ
Osobní náklady	45 376	45 368
Materiální náklady	12 986	12 986
Služby	15 014	15 000
Cestovné	33 536	32 228
CELKEM	106 912	105 582

PODROBNÉ ZDŮVODNĚNÍ ÚČELU ČERPÁNÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKŮ

Osobní náklady: Osobní náklady obsahovaly výhradně stipendia pro řešitele projektu (20 000 Kč pro každého) a odměnu pro školitele (4000 Kč). Vzniklý rozdíl mezi přidělenou a čerpanou částkou vznikly pouze v rozdílné výši povinných odvodů.

Materiální náklady: Materiální náklady se týkaly nákupy potřebné literatury pro výzkum spojeným s projektem. Většina potřebné literatury byla zakoupena ale vzhledem k okolnostem zmíněných výše (viz popis změn) zde vznikl schodek okolo 2000 tisíc. Ten byl převeden do služeb.

Služby: Tato položka obsahovala náklady spojené s korekturou a překladem textu akademické studie. Do této položky byli převedeny přebytečné finance z materiálních nákladů a byli plně využity pro zaplacení daných služeb s pouze minimálním přebytkem.

Cestovné: Cestovné výhradně financovalo výdaje vzniklé za tuzemské a zahraniční cesty spojené s řešením projektu, které obsahovalo aktivity jako aktivní účast na konferencích, návštěvy akademických knihoven atd. V rámci této položky vznikly mírný schodek okolo 1300 tisíc. Ten byl převeden ve prospěch jiného projektu.

VYÚČTOVÁNÍ DOTACE – přílože obratovou výsledovku EIS Magion:

Univerzita Hradec Králové

Výsledovka po účtech obratová

Období: 01 - 12 / 2023

Účet	Název účtu	Na poč. období	Má dáti	Dal	Zůstatek
	Pracoviště: *****	Všechny vybrané analytiky			
	Činnost: ****	Všechny vybrané analytiky			
	Fullcost: *****	Všechny vybrané analytiky			
	Zakázka: 2113	SV UI a inferenční racionalita: Může inf			
	Podzakázka: ***	Všechny podzakázky			
501	006	Spotřeba materiálu knihy, časopisy	0,00	12 986,00	0,00 12 986,00
501		Spotřeba materiálu	0,00	12 986,00	0,00 12 986,00
518	099	Ostatní služby	0,00	15 000,00	0,00 15 000,00
518		Ostatní služby	0,00	15 000,00	0,00 15 000,00
521	001	Mzdové náklady DU	0,00	4 000,00	0,00 4 000,00
521		Mzdové náklady	0,00	4 000,00	0,00 4 000,00
524	001	Zákonné zdravotní pojištění DU	0,00	360,00	0,00 360,00
524	002	Zákonné sociální pojištění DU	0,00	992,00	0,00 992,00
524	003	Zákonné pojištění úrazové	0,00	16,80	0,00 16,80
524		Zákonné sociální pojištění	0,00	1 368,80	0,00 1 368,80
549	006	Jiné ostatní náklady mimoř.stip. DĽ	0,00	72 228,00	0,00 72 228,00
549		Jiné ostatní náklady	0,00	72 228,00	0,00 72 228,00
		Náklady celkem	0,00	#####	0,00 #####
691	006	Provoz.dotace věda MŠMTspecific	0,00	0,00	#####
691		Přijaté příj. mezi zúčt.mezi org.slo:	0,00	0,00	#####
		Výnosy celkem	0,00	0,00	#####
HOSPODÁŘSKÝ VÝSLEDEK:					0,20
		Celkem náklady za vybrané:	0,00	#####	0,00 #####
		Celkem výnosy za vybrané:	0,00	0,00	#####
Hospodářský výsledek za vybrané:					0,20

Výběrová kritéria (omezení sestavy se řídí právy uživatele prasiiv1 (uvedena v závorce))

Pracoviště: (03**|09927)

Činnost: (***|***)

Fullcost:

Zakázka: 2113 (*|4895|4896)

Podzakázka:

V Hradci Králové dne 3. 1. 2024

Jaroslav Malík

Jméno a podpis řešitele